

Pán Brody,

pekne Vás – samozrejme, v mene všetkých! – pozdravujem. A keď pozdravujem Vás, v tej chvíli myslím aj na Vašu dobrú vôľu, teda pani manželku, ktorá Vás tak príkladne a krásne sprevádza životom. Bolo nám nesmiernym potešením stretnúť Vás, ale najmä kdesi tam vo francúzsko-kanadskej provincii objavíť Hlohovčana, ktorý nosí svoje srdce doslova na dlani! Pripravili ste pre nás nezabudnuteľné chvíle i situácie. Kým počas predchádzajúcich návštev Kanady (1990, 1991, 1992) sme boli dosť často ponechaní v rukách amatérov, počas tohto turné – práve Vaším skvelým pričinením – musíme hovoriť o opaku: najmä montrealský pobyt nášho divadla hodnotíme ako to najlepšie a najprofesionálnejšie zo všetkých našich zahraničných zájazdov! Výborne a detailne pripravená trasa, vhodná propagácia v časovom predstihu, ale i pravidelný kontakt s naším manažérom napokon priniesli zrelé ovocie: skvelé, spontánne montrealské predstavenie s najväčšou návštevou, akú sme kedy v zahraničí zaznamenali! Viem veľmi dobre, čo za tým bolo – Vaša niekoľkomesačná poctivá prípravná práca a jedinečné ľudské nasadenie! Postavili ste latku poriadne vysoko, pretože odtiaľ budeme všetkých organizátorov (v zahraničí i doma) porovnávať s Vami. Medzi nami, nebudú to mať ľahké... A tak ešte raz, pán Brody: úprimná vďaka za tie krásne dni a večery, čo sme prežili s Vami a vôbec za všetko, čo ste urobili v prospech Slovákov a ich kultúry; budeme si to dlho pamätať. Želáme Vám veľa zdravia a vôbec všetkého, čo k peknému životu patrí. S úctou a veľkým poďakovaním (jeden za všetkých) – Stanislav Šteпка

P. S.

Hneď po návrate domov som napísal reportáž o ceste RND v Kanade. Posielam Vám ju celú s tým, že si z reportáže môžete použiť na Vašej webovej stránke to, čo uznáte za vhodné.

Indiánske leto alebo RND po štvrtý raz v Kanade

V Toronte si navzájom potykal celý svet: národnosti i rasy. Viac ako pestro sa to tu krížom-krážom hemží životom na desiatky, ak nie i stovky kilometrov. Vraj tu v súčasnosti žije 50 tisíc Slovákov! Tomu číslu nemôžeme uveriť. Ale neskôr tuším aj uveríme. V Irish pube, tam kdesi v hustom centre, pri ktorom na uzavretej ceste lapajú po dychu vysilení nedeľní bežci amatéri, nás obsluhuje v spoločnosti lúčničiara Lacka Kelemenusa usmiata Bratislavčanka... O pár hodín neskôr u Kelemenovcov na záhradnej opekačke je to takisto ako na Slovensku: celkom domácky, príjemne, spomína sa, spieva sa, ba sú medzi nami aj takí, čo sa ponoria do bazéna na dvore.

Bodrým a pohostinným východným Slovenskom to skrz-naskrz cítiť aj u Lenky a Paľa Džačkovcov, keď si robíme podrobnejšie plány na štvrté kanadské turné nášho divadla. Po malej chvíli je ich byt plný okolitých mladých Slovákov. Už na druhý večer hráme v torontskom *Community Centre*, vo výborne vybavenom a vypredanom divadle (a so zvukárom z Bratislavy) náš prvý *Štedrý divadelný večer alebo Kroniku komika*. Večer sa skončí mohutným potleskom postojáčky a tromi prídavkami.

„Je to iba kúsok od Toronta,“ povie mi môj torontský domáci Maroš Handžák, inak projektový manažér, keď sa na druhý deň vyberieme na návštevu k Milanovi Popikovi, zaniatenému rozprávačovi a sčítanému diakonovi, ktorý však napokon býva od Toronta 50 kilometrov, má skvelú rodinu a na návšteve priateľov muzikantov z Moravy. Tí sa poďakujú za klobásky a zrazu zaspievajú moravskú ľudovú tak mohutne a hlasno, až sa zatrasie kanadský dom. Stretnem sa tu aj s dolnozemskejším Slovákom Ondrejom Mihálom, ktorý mi podpíše svoju bohatu ilustrovanú knižku Slováci v Kanade svojimi očami.

V ceste pokračujeme k Niagare, a potom aj k legendárnym vodopádom, kde si s neodmysliteľnými fotoaparátmi v rukách jeseň (života) užívajú najmä japonskí turisti. A už len únavná a nekonečne dlhá cesta do najjužnejšieho kanadského mesta Windsoru.

V Slovenskej hale nás neskoro večer čakajú starí, ale i celkom mladí krajanovia, ukážu nám sálu a otvoria pívá. U pohostinných manželov Tomašovičovcov si pozrieme videozáznamy z našich prvých kanadských a windsorských ciest – spred štrnástich a trinástich rokov, keď sme sa sem – mladší a štíhlejší – prišli po prvý raz predstaviť s hrami *Vygumuj a napíš* a *Pokoj domu tomuto*. Windsor je staré robotnícke mesto, ktoré chodilo za robotou najmä za riekou – do detroitských automobiliek. Časy sa zmenili, Američania na hraniciach pritvrdili, a tak si radšej každý hľadá – a nie ľahko – robotu vo Windsore. Predstavenie je však srdečné a dialóg po predstavení s novým mladým kňazom príjemný. „Pišti nám srdce za Slovenskom. Sme tu už tretí rok a nevieme

si zvyknúť. Iba robíme ako otroci. Toto mesto by sa mohlo nazvať Otrokovice... Nie je tu kultúra a vôbec nič také ako vaše divadlo,“ hovoria nám mladí krajanovia, ale aj tí, čo prišli na naše vystúpenie z neďalekého Detroitu či vzdialeného Londona. A podobné vety počujeme od našich krajanov skoro všade.

V hustom daždi sa vrátíme do Toronta, kde v Novom divadle zahráme Štedrý – a opäť pred výborným, vďačným a vnímavým publikom. A navyše jedna kuriozita. Po predstavení príde za nami miestna režisérka a redaktorka, ktorá od nás chce, či by sme v našej batožine na Slovensko nepreniesli kanadskú drevorubačskú sekeru...!

Pred Ottawou nás pri diaľnici čaká jeden z hlavných organizátorov nášho turné Štefan Rozkopál, chargé d'affaires na Slovenskom veľvyslanectve, odvezie nás do chorvátskej reštaurácie, kde s profesorom žurnalistiky na miestnej univerzite, východniarom, čo sa tu narodil, Georgom Frajkorom, predebatojeme podrobnosti ottawského pobytu a večer na veľvyslanectve zase preberieme v príjemnej debata všetko, čo sa deje u nás a v Kanade – a nielen v oblasti divadla.

V Ottawe si prezrieme historické centrum, čo je tu vlastne vecou iba niekoľkých minút, ale aj zaujímavejšie Múzeum civilizácie, kde sa v podstate od začiatku do konca „civilizovaní Európania“ ospravedľujú pôvodnému domácomu obyvateľstvu za svoj hrubý a neokrôchaný vpád na americký kontinent. V *The Chamber Theatre* opäť zahráme Štedrý v trochu improvizovanom prostredí, ale zato o to s väčším ohlasom a dlhočizným potleskom postojačky. Na druhý deň si s pánom Rozkopálom zjídeme na indiánske územie na sever od Ottawy, kde nám Abrahám – mladý Indián v rifliah – zaspieva za sprievodu hry na bubon indiánsku pieseň, ukáže v hustom lese, ako sa spracúvajú kože, ako sa loví do pasce zver či vyrába z kôry kanoe. Jeho zaujímavé rozprávanie mu však dvakrát preruší zvonenie mobilu... S naším veľvyslanectvom sa rozlúčime príjemným stretnutím s mnohými zaujímavými a šikovnými krajanmi, ale aj niekoľkými našimi pesničkami.

V Montreale si najskôr prezrieme Národnú cirkusovú školu, ktorú v podstate na opustenom priestranstve za mestom s ostatnými nadšencami pomáhala vybudovať a skoro o všetko sa v nej teraz stará Slovenka Danka Arendášová. Cirkusové umenie tu študujú a viac ako namáhavo dennodenne cvičia budúci umelci, ale aj klauni (i klaunky) z celého sveta. Cirkusová škola je rozsiahly, moderný školský areál, ktorý svojou koncepciou a činnosťou nadväzuje na veľké tradície kanadského či skôr quebeckého cirkusu – a my sme boli hrdí na to, že nás tu v takom skvelom svetle reprezentuje sympatická Slovenka. A to sme sa už zoznámili s mimoriadne vtipným pánom Jozefom Brodym a jeho manželkou, ktorí majú pre nás dobrú správu: v Montreale príde na naše vystúpenie viac ako 350 divákov.

Spolu sadneme do áut a nasleduje dlhá cesta quebeckým územím – až do *Golf Hotel Stastný*, teda do krásneho športovo-hotelového areálu, ktorý patrí slovenskej hokejovej legende Mariánovi Šťastnému a jeho usmiatej manželke Eve. Marián má ťažké srdce na domáce liberálno-odborársko-lavičiarске móresy, ale aj nám predstaví ďalšie podnikateľské plány. Na druhý deň nás sprevádza francúzsko-európskym Quebecom, vari najkrajším kanadským mestom.

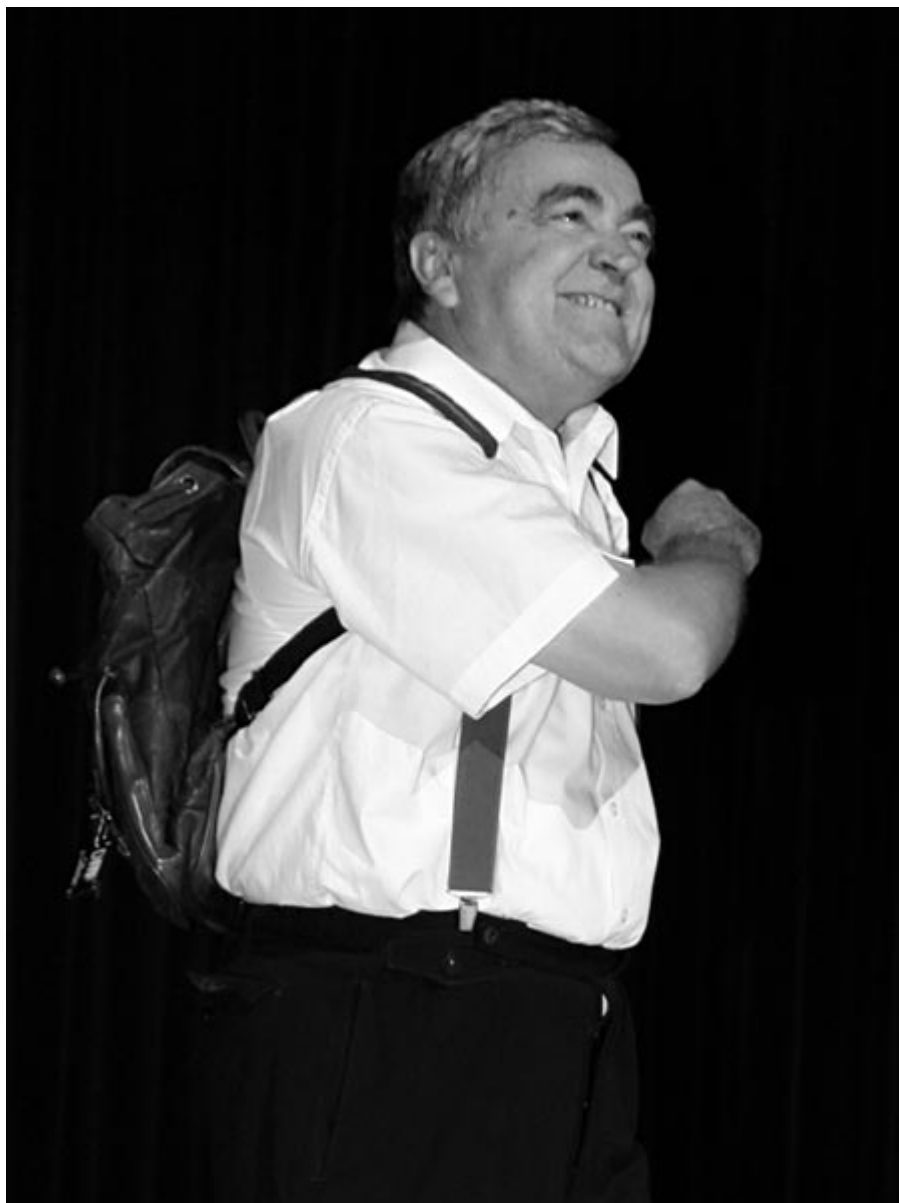
V Montreale v Auditóriu *Vanier College* pod taktovkou dôsledného organizátora, inak profesora matematiky, vtipného Hlohovčana Jozefa Brodyho, zahráme vari najlepšie predstavenie Štedrého počas tohtoročného zájazdu – vo výbornej, žičlivej atmosfére a s dlhočiznými ováciami postojačky. Pán Brody nás po predstavení vezme na večeru k ďalšiemu montrealskému Slovákov – kamarátovi Petrovi Nogovi, bratovi známeho herca Mira, do jeho reštaurácie *Vieux Mozart* v starej časti mesta. Peter tu ponúka výborné slovenské jedlá, pívá i vína, a tak nečudo, že reštauráciu permanentne navštevujú významné osobnosti. Boli tu už politici, diplomati, hokejisti; dnes večer si tu okrem nášho divadla našu írečitú stravu pochvaľovali bývalý veľvyslanec v Kanade Miroslav Mikolášik a jeho dočasný zástupca Štefan Rozkopál.

Zhodnotili sme zájazd a pochválili všetkých, čo sa pričínili o jeho jednoznačný umelecký, ale i spoločenský úspech. A hneď aj vzájomne skrsla myšlienka – čo bude o rok. Možno *Jááánošíík*. Možno *Generál*. Ale na upresnenie nápadu máme rok času.

Štvrtý pobyt v Kanade: päť predstavení, štyrikrát potlesk postojačky, stovky nadšených divákov, Slovákov i Čechov, niekoľko tisíc najjazdených kilometrov, nádherná krajina, ktorá až priveľmi pripomína Slovensko, skvelí hostitelia, vynikajúci organizátori... Nebol to výlet. Bola to krásna práca.

Stanislav Šteпка

Štedrý divadelný večer alebo Kronika komika (Stanislav Štepka)

www.SlovakMontreal.com

15. október 2004, Montreal